

การพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยจิตเภทที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ในแผนกอุบัติเหตุ และฉุกเฉิน โรงพยาบาลพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

Development of a Clinical Nursing Practice Guideline for Schizophrenia Patients with Aggressive Behaviors in the Accident and Emergency Unit at Phrasaeng Hospital, Suratthani Province

ก่อกาล ศิริวัฒน์¹, วินีกาญจน์ คงสุวรรณ², ถนอมศรี อินทนนท์²

Korkarn Siriwatthano¹, Vineekarn Kongsuwan², Tanomsri Intanon²

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและประเมินผลการใช้แนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยจิตเภทที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ในแผนกอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยประยุกต์จากหลักการและขั้นตอนการพัฒนาแนวปฏิบัติทางคลินิกของสภาการวิจัยการแพทย์และสุขภาพแห่งชาติ ประเทศออสเตรเลีย (NHMRC) วิธีการดำเนินการวิจัยประกอบด้วย 2 ระยะ คือ 1) ระยะการพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาล และ 2) ระยะการนำแนวปฏิบัติการพยาบาลไปใช้ และประเมินผลการนำไปใช้ เครื่องมือประกอบด้วยแนวปฏิบัติการพยาบาล และแบบสอบถามคุณภาพการนำไปใช้ของแนวปฏิบัติการพยาบาล แนวปฏิบัติที่สร้างขึ้นได้ผ่านการตรวจความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน จากการหาความตรงเชิงเนื้อหาพบว่า แนวปฏิบัติการพยาบาล มีค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหาเท่ากับ .87 วิเคราะห์ข้อมูลการประเมินการนำไปใช้ด้วยความถี่และร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า

1. แนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยจิตเภทที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ในแผนกอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี มี 6 องค์ประกอบ จำนวน 87 ข้อ ดังนี้ 1) การพิทักษ์สิทธิผู้ป่วย จำนวน 4 ข้อ 2) การประเมินผู้ป่วย จำนวน 21 ข้อ 3) การให้การพยาบาลผู้ป่วย จำนวน 27 ข้อ 4) การส่งต่อผู้ป่วย จำนวน 21 ข้อ 5) การให้ความรู้/คำแนะนำแก่ผู้ป่วยและญาติ จำนวน 6 ข้อ และ 6) การบันทึกข้อมูลในแฟ้มประวัติอย่างเป็นระบบ จำนวน 8 ข้อ

2. การประเมินคุณภาพการนำไปใช้ของแนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยจิตเภทที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวในแผนกอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยพยาบาลวิชาชีพ 15 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 98.9 ระบุว่า ข้อความในแนวปฏิบัติสามารถนำไปใช้ได้จริงจำนวน 86 ข้อ จากจำนวน 87 ข้อ ซึ่งข้อที่เป็นแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการลดอาวุธยังมีข้อจำกัดในการนำไปใช้

ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า แนวปฏิบัติการพยาบาลที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมในการนำไปใช้ เห็นควรนำไปปฏิบัติและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เพื่อใช้เป็นแนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยจิตเภทที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ในแผนกอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: แนวปฏิบัติการพยาบาล ผู้ป่วยจิตเภท พฤติกรรมก้าวร้าว

¹ โรงพยาบาลพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

¹ Phrasaeng hospital, Suratthani

² คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

² Faculty of Nursing, Prince of Songkla University

Abstract

This research aimed to develop a clinical nursing practice guideline (CNPG) for registered nurses in caring for schizophrenia patients with aggressive behaviors in the Accident and Emergency Unit at Phrasaeng Hospital, Suratthani Province. This CNPG was developed based on the guideline of the Australian National Health and Medical Research Council (NHMRC). The research process consists of two phases: 1) the development of the CNPG, and 2) the implementation and evaluation of the CNPG. The developed CNPG was approved by five experts for the content validity, with a Content Validity Index (CVI) of .87. The implementation of CNPG data were analyzed using frequency and percentage. The result were as follows.

1. The CNPG consisted of 6 components 87 items 1) patients' rights protection (4 items), 2) patients' assessment (21 items), 3) nursing care (27 items), 4) referred (21 items), 5) education and suggestion (6 items), 6) systematic documentation (8 items).

2. Evaluating the CNPG implementation by 15 nurses revealed that 98.9% of the subjects responded that 86 items out of 87 items could be used in practice. The disarmament guideline also have restrictions their use.

These research results indicate that the developed CNPG is suitable for implementation and should be implementation and improved continuously for schizophrenia patients with aggressive behaviors in the Accident and Emergency Unit at Phrasaeng Hospital, Suratthani province.

Keywords: Clinical nursing practice guideline, Schizophrenia Patients, Aggressive Behaviors

บทนำ

โรคจิตเภท เป็นโรคที่มีความผิดปกติของความคิดเป็นอาการเด่น แต่มีผลถึงการรับรู้อารมณ์ และพฤติกรรม (มานิต หล่อตระกูล และปราโมทย์ สุคนิษฐ์, 2558) เป็นโรคที่พบมากที่สุด เป็นอันดับ 1 ของโรคทางจิตเวชทั้งหมด เกิดขึ้นได้กับบุคคลทุกเพศ ทุกระดับการศึกษา อาชีพ และ เศรษฐฐานะ จากอุบัติการณ์ของการเกิดโรคจิตเภทในประเทศไทย พบ ความชุกของโรคจิตเภท ร้อยละ 0.88 (มานิต หล่อตระกูล และปราโมทย์ สุคนิษฐ์, 2558) จากรายงานขององค์การอนามัยโลกได้ รายงานสาเหตุของภาวะการสูญเสียความสามารถของประชากรโลก โดยคาดการณ์ว่าภาวะของโรคจิตเภทในประเด็นความก้าวร้าวรุนแรงจะขึ้นมาอยู่ในลำดับต้นๆ (World Health Organization, 2014) ซึ่งพฤติกรรมก้าวร้าวเป็นพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดอันตรายทั้งต่อตนเองและบุคคลรอบข้าง และจัดเป็นภาวะจิตเวชฉุกเฉิน (จิตจำนง ผลพฤกษา, 2552) จากเวชระเบียนและสถิติโรงพยาบาลพระแสง พ.ศ.2558 ได้รายงานสถานการณ์ของโรคจิตเภท โรงพยาบาลพระแสง พบผู้ป่วยจิตเภทในปี พ.ศ. 2556 - 2558 มีจำนวน 227 คน 240 คน และ 285 คน และมีผู้ป่วยจิตเภทที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวเข้ามาใช้บริการแผนกอุบัติเหตุและฉุกเฉิน จำนวน 39 คน 40 คน และ 43 คน ซึ่งมีแนวโน้มที่สูงขึ้น (โรงพยาบาลพระแสง, 2558)

พฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรงเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกมาทั้งทางคำพูดและการกระทำ ซึ่งเป็นพฤติกรรมหนึ่งซึ่งบ่งบอกถึงการเกิดภาวะฉุกเฉินทางจิตเวช หากไม่ได้รับการรักษาอย่างทันที่อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่ทั้งตัวผู้ป่วย ผู้อื่น และทรัพย์สินได้ (สมภพ เรื่องตระกูล, 2557) การปฏิบัติกรพยาบาลในการช่วยเหลือบุคคลที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว มีข้อจำกัดในเรื่องของเวลา และส่งผลต่ออันตรายของผู้ที่อยู่ในภาวะฉุกเฉินทางจิตเวช ซึ่งการปฏิบัติการพยาบาล มีเป้าหมายเพื่อป้องกันอันตรายและชวยลดความรู้สึกในระดับรุนแรงของผู้รับบริการ การให้การพยาบาลผู้ป่วยประเภทนี้ เป็นบทบาทที่สำคัญของพยาบาลแผนกอุบัติเหตุและฉุกเฉิน ที่จะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถตัดสินใจในภาวะฉุกเฉินทางจิตเวชได้อย่างถูกต้องเหมาะสม เพื่อลดการเกิดอันตรายที่จะเกิดขึ้น

จากการศึกษา การดูแลผู้ป่วยจิตเภทที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ยังประสบปัญหาในหลายประการ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ขาดความรู้และทักษะในการประเมินพฤติกรรมก้าวร้าวของผู้ป่วยจิตเวชทำให้การดูแลผู้ป่วยไม่เหมาะสม (พิบูล เจริญสกุลทรัพย์, กชพงศ์ สารการ และธีรภา ธาณี, 2555) แนวทางหนึ่งที่สามารถช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างเหมาะสม คือการมีแนวปฏิบัติทางการพยาบาลที่ชัดเจน ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรม เกี่ยวกับการดูแล ช่วยเหลือ และการให้การพยาบาล ผู้ป่วย จิตเวชฉุกเฉิน (กอบหทัย ลิทธิรัตนฤทธิ์, 2557; ฉวีวรรณ ลัดยธธรรม, 2557; ประภา ยุทธไตร, 2557; เพียรดี เบี่ยมมงคล, 2553) พบว่าแนวปฏิบัติทางการพยาบาลเพื่อให้การพยาบาลผู้ป่วยจิตเภทที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว จะพบในโรงพยาบาลระดับตติยภูมิ และโรงพยาบาลทางจิตเวช ซึ่งสถานที่ปฏิบัติงานของผู้วิจัยเป็นโรงพยาบาลระดับตติยภูมิ ยังไม่พบแนวปฏิบัติทางการพยาบาลเพื่อให้การพยาบาลผู้ป่วยจิตเภทที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่ามีแนวทางในการดูแล ที่สามารถสรุปได้ดังนี้ 1) การพิทักษ์สิทธิ์ผู้ป่วย 2) การประเมินผู้ป่วย 3) การให้การพยาบาลผู้ป่วย 4) การส่งต่อผู้ป่วย 5) การให้ความรู้/คำแนะนำแก่ผู้ป่วยและญาติ 6) การบันทึกข้อมูลในแฟ้มประวัติอย่างเป็นระบบ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาแนวปฏิบัติทางการพยาบาลผู้ป่วยจิตเภทที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ในแผนกอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับพยาบาลในการให้การพยาบาลผู้ป่วยจิตเภทที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ได้อย่างเหมาะสมและถูกต้อง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแนวปฏิบัติทางการพยาบาลผู้ป่วยจิตเภทที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ในแผนกอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. เพื่อทดลองและประเมินการใช้แนวปฏิบัติทางการพยาบาลผู้ป่วยจิตเภทที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ในแผนกอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษานี้ เป็นการศึกษายึดแนวความคิดการปฏิบัติการพยาบาลโดยใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ (evidence based practice guideline) กรอบแนวคิดในการศึกษานี้ คือ แนวคิดการพัฒนาแนวทางปฏิบัติการพยาบาลและแนวคิดการดูแลผู้ป่วยจิตเภทที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว โดยประยุกต์กรอบแนวคิด การพัฒนาแนวปฏิบัติทางคลินิก ของสภาการวิจัยการแพทย์และสุขภาพแห่งชาติ ประเทศออสเตรเลีย (National Health and Medical Research Council [NHMRC], 1998) ซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลประกอบด้วย 8 ขั้นตอน ได้แก่ (1) กำหนดประเด็นและขอบเขตของปัญหา (2) กำหนดที่พัฒนา (3) กำหนดวัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมาย และผลลัพธ์ (4) สืบค้นและการประเมินคุณค่าของหลักฐานเชิงประจักษ์ (5) ยกร่างแนวปฏิบัติการพยาบาล (6) ตรวจสอบเครื่องมือ และแนวปฏิบัติการพยาบาล (7) ทดลองใช้แนวปฏิบัติการพยาบาล และ (8) ประเมินผลการนำแนวปฏิบัติการพยาบาลไปใช้ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ จะพัฒนาถึงขั้นตอนที่ 7 คือ การทดลองใช้แนวปฏิบัติการพยาบาล ร่วมกับการทบทวนหลักฐานเชิงประจักษ์ที่เกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยจิตเภทที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ในการพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาล เป็นการประเมินคุณค่าของหลักฐาน โดยการจัดแบ่งระดับของข้อเสนอแนะ (grade of recommendation) โดยการใช้การจัดระดับของข้อเสนอแนะของหลักฐานเชิงประจักษ์จากสถาบันโจแอนนา บริกส์ อินสติวท์ (The Joanna Briggs Institute [JBI], 2008) และการประเมินผลของสถาบันวิจัยและประเมินเทคโนโลยีทางการแพทย์ โดยมี Appraisal of guideline for research & evaluation II (AGREE II) เป็นเครื่องมือในการประเมินคุณภาพ ช่วยเหลือผู้จัดทำแนวปฏิบัติ และผู้ใช้งานให้สามารถประเมินคุณภาพวิธีการของแนวปฏิบัติเป็นหลัก โดยมีการประเมินใน 6 หมวด คือ 1) ขอบเขตและวัตถุประสงค์ 2) การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 3) ความเข้มงวดของการขึ้นตอนการจัดทำ 4) ความชัดเจนในการนำเสนอ 5) การนำไปใช้ 6) ความเป็นอิสระของบรรณาธิการ

สำหรับแนวคิดการพยาบาลผู้ป่วยจิตเภทที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ได้จากการทบทวนวรรณกรรม วิเคราะห์ และสังเคราะห์องค์ความรู้ของ กอบทัญ ลิทธิรัตนฤทธิ์ (2557); ฉวีวรรณ สัตยธรรม (2557); ประภา ยุทธไตร (2557); เพียรดี เบี่ยมมงคล (2553) ซึ่งสามารถสรุปองค์ประกอบการปฏิบัติพยาบาล 6 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การพิทักษ์สิทธิผู้ป่วย เป็นการเคารพเอกลักษณ์ของผู้ป่วยที่ควรได้รับการให้การรักษพยาบาล ทั้งผู้ป่วยที่มีญาติและผู้ป่วยที่ไม่มีญาติ

2. การประเมินผู้ป่วย โดยประเมินถึงความรุนแรงของอาการและอาการแสดงของผู้ป่วย ประกอบไปด้วย การซักประวัติ การตรวจร่างกาย การตรวจทางห้องปฏิบัติการ

3. การให้การพยาบาลผู้ป่วย ประกอบไปด้วย การปรับเปลี่ยนสิ่งแวดล้อม การให้ยารักษา และการจำกัดพฤติกรรม

4. การส่งต่อผู้ป่วย เป็นการส่งต่อประวัติ อาการ การรักษา ไปยังญาติผู้ป่วยในกรณีผู้ป่วยสามารถกลับบ้านได้ ส่งต่อไปยังแผนกผู้ป่วยในในกรณีผู้ป่วยต้องเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาล และส่งต่อไปยังโรงพยาบาลศูนย์ ในกรณีที่ผู้ป่วยต้องเข้ารับการรักษาต่อยังโรงพยาบาลที่มีจิตแพทย์

5. การให้ความรู้คำแนะนำในการให้การพยาบาลผู้ป่วยจิตเภทที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว โดยให้ความรู้ทั้งญาติและตัวผู้ป่วยเอง ในการดูแลผู้ป่วย ทั้งการควบคุมอาการ การรับประทานยา และการมาตามนัด

6. การบันทึกข้อมูลในแฟ้มประวัติอย่างเป็นระบบ เป็นการบันทึกข้อมูลทั้งหมดของผู้ป่วยลงในระบบการเก็บข้อมูลของโรงพยาบาล

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงพัฒนา (developmental research) โดยประยุกต์จากกรอบแนวคิดการพัฒนาแนวปฏิบัติทางคลินิกของสภาการวิจัยการแพทย์และสุขภาพแห่งชาติประเทศออสเตรเลีย (NHMRC, 1998) ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน โดยดำเนินการออกเป็น 2 ระยะดังนี้

ระยะการพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาล ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดประเด็นและขอบเขตของปัญหา

วัตถุประสงค์ในขั้นตอนนี้ คือ การวิเคราะห์ปัญหาในหน่วยงานจากการทำงาน และเลือกหัวข้อสำหรับการศึกษา ผู้วิจัยได้สำรวจปัญหาและผลกระทบจากการดูแลผู้ป่วยจิตเภทที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว จากการสัมภาษณ์พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในแผนกอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี อย่างไม่เป็นทางการ จำนวน 15 คน พบว่ายังมีข้อจำกัดในการดูแลผู้ป่วยอยู่อีกหลายประการ ได้แก่ 1) ขาดความเชี่ยวชาญ 2) ขาดความพร้อมของทีมดูแล 3) การพยาบาลไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน 4) เจ้าหน้าที่โดนทำร้าย 5) ขาดการประสานงานที่เหมาะสมของทีมให้การพยาบาล

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดผู้พัฒนาแนวปฏิบัติ

โดยผู้วิจัยเป็นผู้พัฒนาร่างแนวปฏิบัติการพยาบาลโดยใช้หลักฐานเชิงประจักษ์

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดวัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมาย และผลลัพธ์

วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยจิตเภทที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ในแผนกอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

กลุ่มเป้าหมายหรือผู้มีส่วนร่วม ประกอบด้วย ผู้ใช้แนวปฏิบัติการพยาบาล ได้แก่ กลุ่มพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในแผนกอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ผลลัพธ์ คือ ผลลัพธ์เชิงกระบวนการ ได้แก่ คุณภาพด้านการนำไปใช้ของแนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยจิตเภทที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ในแผนกอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ขั้นตอนที่ 4 สืบค้นและประเมินคุณค่าหลักฐานเชิงประจักษ์

วัตถุประสงค์ในขั้นตอนนี้ เป็นการค้นหาหลักฐานเชิงประจักษ์ที่เหมาะสม ทันสมัย และเชื่อถือได้ ผู้วิจัยใช้คำสำคัญในการสืบค้นทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ คือ พฤติกรรมก้าวร้าว, แนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยจิตเภทที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว, การจัดการพฤติกรรมก้าวร้าว, aggressive guideline, Schizophrenia guideline, emergency และกำหนดข้อมูลในการสืบค้นเป็นการคัดเลือกและพิจารณางานวิจัยที่ได้จากการสืบค้นจากห้องสมุด และจากฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

ขั้นตอนที่ 5 ยกร่างแนวปฏิบัติการพยาบาล

วัตถุประสงค์ในขั้นตอนนี้ คือ เพื่อพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลทางการพยาบาลผู้ป่วยจิตเภทที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ในแผนกอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี จากหลักฐานเชิงประจักษ์ที่น่าเชื่อถือ

ผู้วิจัยดำเนินการร่างแนวปฏิบัติ ดังนี้

1. นำข้อความประเด็นสำคัญจากเอกสารที่คัดเลือกแล้ว มาเขียนร่างแนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยจิตเภทที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ในแผนกอุบัติเหตุและฉุกเฉิน ให้ครอบคลุมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม
2. กำหนดองค์ประกอบในแนวปฏิบัติเป็น 6 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การพิทักษ์สิทธิผู้ป่วย 2) การประเมินผู้ป่วย
- 3) การให้การพยาบาลผู้ป่วย 4) การส่งต่อผู้ป่วย 5) การให้ความรู้/คำแนะนำในการให้การพยาบาลผู้ป่วยจิตเภทที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว 6) การบันทึกข้อมูลในแฟ้มประวัติอย่างเป็นระบบ

ขั้นตอนที่ 6 ตรวจสอบคุณภาพแนวปฏิบัติการพยาบาล

การตรวจสอบแนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยจิตเภทที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ในแผนกอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี รมยกร่างและการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ได้รับการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นจิตแพทย์ ผู้มีประสบการณ์ด้านการรักษาผู้ป่วยจิตเภทที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 1 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นอาจารย์ ผู้ชำนาญด้านการพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาล จำนวน 1 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นพยาบาล ผู้มีประสบการณ์ในการดูแลผู้ป่วยจิตเภทที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ไม่น้อยกว่า 5 ปี และมีวุฒิการศึกษา ระดับปริญญาโทขึ้นไป จำนวน 2 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นพยาบาลผู้ได้รับวุฒิบัตรปฏิบัติการขั้นสูง สาขาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช จำนวน 1 ท่าน พิจารณาความเหมาะสมของเนื้อหา พร้อมกับการตรวจสอบความครอบคลุม ความสมบูรณ์ของเนื้อหา และให้ผู้ทรงคุณวุฒิระบุคะแนนในแบบสอบถามความตรงตามเนื้อหาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น หลังจากนั้นนำผลผลการพิจารณาแบบสอบถามจากผู้ทรงคุณวุฒิมาคำนวณค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (Content Validity Index) โดยมีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้ ระดับ 1 หมายถึง คำถามไม่สอดคล้องกับนิยามเลย ระดับ 2 หมายถึง คำถามจำเป็นต้องได้รับการพิจารณาทบทวนและปรับปรุงอย่างมาก ระดับ 3 หมายถึง คำถามจำเป็นต้องได้รับการพิจารณาทบทวนและปรับปรุงเล็กน้อย ระดับ 4 หมายถึง คำถามมีความสอดคล้องกับนิยาม ซึ่งในแต่ละข้อต้องผ่านการพิจารณา ระดับ 3 หรือ 4 (บุญใจ ศรีสถิตนรากร, 2553) สำหรับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่ามีจำนวนทั้งหมด 90 ข้อ แต่มี 12 ข้อ ที่ไม่ผ่านความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิในระดับ 3 หรือ 4 ผู้วิจัยสามารถคำนวณหาค่า ดัชนีความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ .87

ระยะการนำแนวปฏิบัติการพยาบาลไปทดลองใช้ มีขั้นตอน ดังนี้

1. ภายหลังจากได้รับการอนุมัติจาก คณะกรรมการพิจารณางานวิจัย ด้านจริยธรรมของโรงพยาบาลพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ให้ผู้วิจัยสามารถเก็บข้อมูลในแผนกอุบัติเหตุและฉุกเฉินได้ ผู้วิจัยดำเนินการนัดประชุมกับพยาบาลผู้ปฏิบัติงานประจำแผนกอุบัติเหตุและฉุกเฉิน เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และขอความร่วมมือในการนำแนวปฏิบัติการพยาบาล ไปทดลองใช้ พร้อมทั้งชี้แจงให้กับพยาบาลผู้ปฏิบัติงาน แผนกอุบัติเหตุและฉุกเฉิน เกี่ยวกับสิทธิในการเข้าร่วมโครงการวิจัย พร้อมให้ลงนามในใบพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง หากยินดีเข้าร่วมโครงการวิจัย
2. การทดลองใช้แนวปฏิบัติการพยาบาล มีการชี้แจงรายละเอียดของแนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยจิตเภทที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ในแผนกอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ประชากร

ประชากร คือ พยาบาลที่ปฏิบัติงานแผนกอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี กลุ่มตัวอย่างคือ พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานแผนกอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลพระแสง จังหวัด สุราษฎร์ธานี ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) จำนวน 15 คน มีคุณสมบัติดังนี้

1. เป็นพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานแผนกอุบัติเหตุและฉุกเฉิน
2. มีประสบการณ์ในการดูแลผู้ป่วยจิตเภทที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว อย่างน้อย 1 ปี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยจิตเภทที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ในแผนกอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ 1) การพิทักษ์สิทธิผู้ป่วย 2) การประเมินผู้ป่วย 3) การให้การพยาบาลผู้ป่วย 4) การส่งต่อผู้ป่วย 5) การให้ความรู้/ คำแนะนำแก่ผู้ป่วยและญาติในการให้การพยาบาลผู้ป่วยจิตเภทที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว 6) การบันทึกข้อมูลในแฟ้มประวัติอย่างเป็นระบบ

2. แบบประเมินความเป็นไปได้ของการนำแนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยจิตเภทที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ในแผนกอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานีไป โดยแบบสอบถามมี 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบบันทึกข้อมูลทั่วไปของพยาบาลกลุ่มตัวอย่างแต่ละราย

ส่วนที่ 2 แบบประเมินความเป็นไปได้ในการใช้แนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยจิตเภทที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว

ในแผนกอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี มี 6 องค์ประกอบจำนวน 87 ข้อ ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่ให้กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นว่า “เป็นไปได้” หรือ “เป็นไปไม่ได้”

ส่วนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคจากการใช้แนวปฏิบัติการพยาบาล ลักษณะเป็นการตอบแบบบรรยายด้วยคำถามปลายเปิด

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือได้รับการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาความเหมาะสมของเนื้อหา พร้อมกับการตรวจสอบความครอบคลุม ความสมบูรณ์ของเนื้อหา และให้ผู้ทรงคุณวุฒิระบุคะแนนในแบบสอบถามความตรงตามเนื้อหาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (Content Validity Index) เท่ากับ .87 ซึ่งค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหาที่ยอมรับได้ คือ .80 ขึ้นไป (บุญใจ ศรีสถิตนรากร, 2553)

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

กลุ่มตัวอย่างประเมินความเป็นไปได้ในการใช้แนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยจิตเภทที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ใช้ระยะเวลาประมาณ 2 เดือน คือ พฤษภาคม 2559 – มิถุนายน 2559 โดยดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นพยาบาลวิชาชีพตามคุณสมบัติที่กำหนด
2. ผู้วิจัยชี้แจงจุดประสงค์ของการศึกษา รายละเอียดการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างแต่ละราย
3. ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่าง พยาบาลวิชาชีพแต่ละรายตอบแบบสอบถามความเป็นไปได้ของการใช้แนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยจิตเภทที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว
4. ผู้วิจัยติดตามรับแบบสอบถามคืนจากกลุ่มตัวอย่างพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานแผนกอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ตามที่นัดหมาย ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้นำวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 1 แบบบันทึกข้อมูลทั่วไปของพยาบาลกลุ่มตัวอย่างแต่ละราย ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์ โดยหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ส่วนที่ 2 แบบประเมินความเป็นไปได้ในการใช้แนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยจิตเภทที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวในแผนกอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์ โดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ

ส่วนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคจากการใช้แนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยจิตเภทที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวในแผนกอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้อาวิเคราะห์ โดยการจัดกลุ่มของเนื้อหา แลวนำไปแจกแจงความถี่ และคำนวณค่าร้อยละ

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการประเมินจริยธรรมในงานวิจัย คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และคณะกรรมการพิจารณาทางวิจัย ด้านจริยธรรมของโรงพยาบาลพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผู้วิจัยแนะนำตัว และชี้แจง การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง และให้กลุ่มตัวอย่างลงลายมือชื่อในแบบฟอร์มการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

สรุปผลการวิจัย

1. การพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยจิตเภทที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ในแผนกอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีด้วยกัน 6 องค์ประกอบ คือ 1) การพิทักษ์สิทธิผู้ป่วย เช่น การเคารพเอกลักษณ์ของผู้ป่วยและญาติ 2) การประเมินผู้ป่วย เช่น การซักประวัติ การตรวจร่างกาย การตรวจทางห้องปฏิบัติการ 3) การให้การพยาบาลผู้ป่วย เช่น การปรับเปลี่ยนสิ่งแวดล้อม การให้ยารักษา และการจำกัดพฤติกรรม 4) การส่งต่อผู้ป่วย เช่น การส่งต่อประวัติ อาการ การรักษา ให้แก่ญาติ และแผนกที่รับตัวผู้ป่วยไปรักษาต่อ 5) การให้ความรู้/คำแนะนำแก่ผู้ป่วยและญาติ ในการให้การพยาบาลผู้ป่วยจิตเภทที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว เช่น การให้ความรู้ทั้งญาติและตัวผู้ป่วยเอง ในการดูแลผู้ป่วย และ 6) การบันทึกข้อมูลในแฟ้มประวัติอย่างเป็นระบบ เช่น การบันทึกข้อมูลทั้งหมดของผู้ป่วยลงในระบบการเก็บข้อมูลของโรงพยาบาล

2. ผลการตรวจสอบคุณสมบัติของแนวปฏิบัติการพยาบาลโดยการหาค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา

สำหรับการตรวจสอบคุณสมบัติของแนวปฏิบัติการพยาบาลจากผู้ทรงคุณวุฒิ มีความคิดเห็นว่าแนวปฏิบัตินี้มีความชัดเจนในเนื้อหา และสามารถปฏิบัติได้ทางคลินิก โดยใช้กระบวนการทบทวนงานวิจัย/งานวิชาการ ซึ่งเป็นลักษณะหนึ่งของการปฏิบัติโดยใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ (evidence based practice)

3. ผลการตรวจสอบคุณสมบัติของแนวปฏิบัติการพยาบาล ผู้วิจัยได้ตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน โดยคำนวณดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา ซึ่งพิจารณาจากความเห็นที่สอดคล้องกันในแต่ละข้อของแนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยจิตเภทที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ในแผนกอุบัติเหตุและฉุกเฉิน ซึ่งแบบสอบถามแนวปฏิบัติมีมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ คือ 1 หมายถึง คำถามไม่สอดคล้องกับนิยามเลย 2 หมายถึง คำถามจำเป็นต้องได้รับการพิจารณาทบทวนและปรับปรุงอย่างมาก 3 หมายถึง คำถามจำเป็นต้องได้รับการพิจารณาทบทวนและปรับปรุงเล็กน้อย 4 หมายถึง คำถามมีความสอดคล้องกับนิยาม นำข้อคำถามแนวปฏิบัติข้อที่ผู้ทรงคุณวุฒิทุกคนให้ความเห็นในระดับ 3 และ 4 จำนวนข้อปฏิบัติทั้งหมด พบว่า มีข้อคำถาม 78 ข้อ จากข้อคำถาม 90 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 86.7 ที่มีผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีความสอดคล้อง มีค่า Content Validity Index มากกว่า .80 นำข้อคำถามที่ได้มาปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาและปรับปรุงคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อความสมบูรณ์และชัดเจนของเนื้อหา

นำข้อคำถามแนวปฏิบัติข้อที่ผู้ทรงคุณวุฒิให้ความเห็นในระดับ 1 และ 2 พบว่า มีข้อคำถาม 12 ข้อ จากข้อคำถาม 90 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 13.3 มีค่า Content Validity Index น้อยกว่า .80 ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความเห็นว่า กิจกรรมการพยาบาล ด้านการประเมินผู้ป่วยมีความซ้ำซ้อนสามารถรวมกันได้ เช่นการตรวจทางห้องปฏิบัติการควรนำมารวมเป็นข้อเดียวกัน และการปลอบอาวรณ์ผู้ป่วย ควรไปอยู่ในด้านการพยาบาลผู้ป่วย นำข้อเสนอแนะที่ได้มาปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อความสอดคล้อง ความสมบูรณ์และชัดเจนของเนื้อหา ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของข้อความจำแนกตามเกณฑ์การพิจารณาดัชนีความตรงเชิงเนื้อหาที่ผ่านความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ

เกณฑ์ Content Validity Index	จำนวนข้อความ	ร้อยละ
ข้อความที่มีค่า CVI เท่ากับหรือมากกว่า .80	78	86.7
ข้อความที่มีค่า CVI น้อยกว่า .80	12	13.3
รวม	90	100

4. ผลการประเมินความเป็นไปได้ของการนำแนวปฏิบัติไปใช้

การประเมินความเป็นไปได้ของการนำแนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยจิตเภทที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ในแผนกอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ไปใช้ในสถานการณ์จริง ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลเป็น 3 ส่วน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 คน ร้อยละ 60.0 มีอายุระหว่าง 23 - 40 ปี อายุเฉลี่ย 35.80 ปี (M = 35.80, S.D. = 9.47) ทั้งหมดเป็นเพศหญิง และมีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 26.7 เคยผ่านการอบรมเกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยจิตเภทที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ร้อยละ 46.7 มีระยะเวลาที่ปฏิบัติงานแผนกอุบัติเหตุและฉุกเฉิน อยู่ระหว่าง 1 - 10 ปี เฉลี่ย 13.40 ปี (M = 13.40 ปี, S.D. = 9.72) ร้อยละ 73.3 ไม่เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยจิตเภทที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ร้อยละ 53.3 มีประสบการณ์ในการดูแลผู้ป่วยจิตเภทที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว อยู่ระหว่าง 1 - 5 เฉลี่ย 4.87 ปี (M = 4.87 ปี, S.D. = 2.29)

ส่วนที่ 2 ความเป็นไปได้ของการใช้แนวปฏิบัติ

การประเมินความเป็นไปได้ของการใช้แนวปฏิบัติการพยาบาลครั้งนี้ศึกษาเฉพาะเจาะจงในการพยาบาลผู้ป่วยจิตเภทที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวที่มารับบริการแผนกอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี นำมาสรุปความเป็นไปได้ของการนำแนวปฏิบัติไปใช้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 98.9 ประเมินว่าแนวปฏิบัติสามารถนำไปใช้ได้จริง จำนวน 86 ข้อ และกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 1.1 ประเมินว่า มีแนวปฏิบัติ 1 ข้อคำถามที่ไม่สามารถนำไปใช้ได้ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของข้อความในแนวปฏิบัติที่กลุ่มตัวอย่างประเมินว่าสามารถนำไปใช้ได้จริง

ข้อความ	จำนวน	ร้อยละ
ข้อความที่กลุ่มตัวอย่างเท่ากับหรือมากกว่าร้อยละ 80.0 ประเมินว่าสามารถนำไปใช้ได้จริง	86	98.9
ข้อความที่กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 26.7 ประเมินว่า ไม่สามารถนำไปใช้ได้จริง	1	1.1
รวม	87	100.00

กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 100 มีความเห็นว่าแนวปฏิบัติสามารถนำไปใช้ได้ทุกข้อคำถาม คือด้าน การพิทักษ์สิทธิ์ การประเมินผู้ป่วย การส่งต่อผู้ป่วย และการให้ความรู้/ คำแนะนำในการให้การพยาบาลผู้ป่วย ส่วนในด้านการพยาบาลผู้ป่วย กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 96.3 เห็นว่าแนวปฏิบัติสามารถนำไปใช้ได้จริงทุกข้อคำถาม มีเพียง 1 ข้อคำถามที่ไม่สามารถนำไปใช้ได้จริง ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนข้อและร้อยละของข้อความแนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยจิตเภทที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ในแผนกอุบัติเหตุ และฉุกเฉิน โรงพยาบาลพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี (N = 15)

แนวปฏิบัติการพยาบาล	ความคิดเห็นต่อการนำไปใช้	
	ได้	ไม่ได้
1. การพิทักษ์สิทธิ์ (4ข้อ)	4 (100.0)	0 (0.0)
2. การประเมินผู้ป่วย (21ข้อ)	21 (100.0)	0 (0.0)
3. การพยาบาลผู้ป่วย (27ข้อ)	26 (96.3)	1 (3.7)
4. การส่งต่อผู้ป่วย (21ข้อ)	15 (100.0)	0 (0.0)
5. การให้ความรู้/ คำแนะนำในการให้การพยาบาลผู้ป่วย (6ข้อ)	15 (100.0)	0 (0.0)
6. การบันทึกข้อมูลในแฟ้มประวัติอย่างเป็นระบบ (8ข้อ)	15 (100.0)	0 (0.0)

ส่วนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้แนวปฏิบัติ

กลุ่มตัวอย่าง 11 คน ไม่มีปัญหาและอุปสรรคในการทดลองใช้แนวปฏิบัติ มีกลุ่มตัวอย่าง 4 คน ที่ระบุว่า มีปัญหาและอุปสรรคในการทดลองใช้แนวปฏิบัติ สำหรับด้านผู้ป่วย พบว่า กลุ่มตัวอย่าง 2 คน ระบุว่า ปัญหาเกิดจากผู้ป่วยจิตเภทที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวมาก สำหรับด้านผู้ให้บริการ พบว่ากลุ่มตัวอย่าง 4 คน ระบุว่าเกิดจากพยาบาลขาดทักษะในการดูแลผู้ป่วยจิตเภทที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว รองลงมาคือ ผู้ป่วยยากแก่การดูแล ขาดความพร้อมของทีมที่จะช่วยในการผูกมัดผู้ป่วย และกลัวผู้ป่วยจิตเภทที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวทำร้าย ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามปัญหาและอุปสรรคในการทดลองใช้แนวปฏิบัติ (N=15)

ปัญหาและอุปสรรค	จำนวน (ราย/ร้อยละ)
ไม่มี	11 (73.33)
มี	
ด้านผู้ป่วย	4 (26.67)
-ผู้ป่วยมีพฤติกรรมก้าวร้าว	2 (13.33)
ด้านผู้ให้บริการ	
- ผู้ป่วยยากแก่การดูแล	2 (13.33)
- ขาดทักษะในการดูแลผู้ป่วยจิตเภทที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว	4 (26.67)
- ขาดความพร้อมของทีมที่จะช่วยในการผูกมัด	1 (6.67)
- กลัวผู้ป่วยจิตเภทที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวทำร้าย	1 (6.67)

อภิปรายผล

จากการพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยจิตเภทที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ในแผนกอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้ 6 องค์ประกอบ คือ 1) การพิทักษ์สิทธิผู้ป่วย 2) การประเมินผู้ป่วย 3) การให้การพยาบาลผู้ป่วย 4) การส่งต่อผู้ป่วย 5) การให้ความรู้/คำแนะนำแก่ผู้ป่วยและญาติ ในการให้การพยาบาลผู้ป่วยจิตเภทที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว และ 6) การบันทึกข้อมูลในแฟ้มประวัติอย่างเป็นระบบ

การตรวจสอบคุณภาพด้านความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน นำข้อคำถามแนวปฏิบัติข้อที่ผู้ทรงคุณวุฒิทุกคนให้ความเห็นในระดับ 3 และ 4 พบว่า มีข้อคำถาม 78 ข้อ จากข้อคำถาม 90 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 86.7 ที่มีผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่ามีความสอดคล้อง มีค่า Content Validity Index มากกว่า .80 แสดงว่าแนวปฏิบัติมีความเหมาะสมใช้ได้ตามเนื้อหาที่ระบุไว้ในรายละเอียด และตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย (บุญใจ ศรีสถิตินรากร, 2553) นอกจากนี้ผู้วิจัยได้หาค่าความสอดคล้องตรงกันของพยาบาลวิชาชีพผู้ทดลองใช้แนวปฏิบัติ พบว่าค่าร้อยละของความสอดคล้องเท่ากับ 98.9 แสดงว่า เนื้อหาของแนวปฏิบัติการพยาบาลจึงมีความเหมาะสมทางด้านภาษา เข้าใจง่าย ทำให้พยาบาลสามารถตัดสินใจเลือกปฏิบัติกิจกรรมพยาบาลในการพยาบาลผู้ป่วยจิตเภทที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ในแผนกอุบัติเหตุและฉุกเฉิน (พองคำ ดิลกสกุลชัย, 2554) สำหรับความเป็นไปได้ของการใช้แนวปฏิบัติในแต่ละด้าน ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

ในด้านการพิทักษ์สิทธิผู้ป่วย ด้านการประเมินผู้ป่วย ด้านการส่งต่อผู้ป่วย ด้านการให้ความรู้/คำแนะนำในการให้การพยาบาลผู้ป่วยจิตเภทที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว และด้านการบันทึกข้อมูลในแฟ้มประวัติอย่างเป็นระบบ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า สามารถนำไปใช้จริงทุกข้อ เนื่องจากแนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยจิตเภทที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ในแผนกอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นส่วนหนึ่งของบทบาทหน้าที่ ทักษะในการให้การพยาบาล ซึ่งปฏิบัติตามมาตรฐานของการพยาบาลและบริบทของหน่วยงาน ในส่วนของด้านการให้การพยาบาลผู้ป่วย ยังมีข้อปฏิบัติที่ต้องปรับปรุงเกี่ยวกับการปลดอาวุธผู้ป่วยที่น่าวิตกต้วมา เนื่องจาก มีภาวะเสี่ยงในเรื่องความปลอดภัยในขณะที่ให้การพยาบาล

ปัญหาและอุปสรรคในการใช้แนวปฏิบัติ

หลังการทดลองใช้ พบว่ากลุ่มตัวอย่าง 4 ราย ระบุว่ามีปัญหาเกี่ยวกับ การขาดทักษะ ขาดความรู้ และขาดประสบการณ์ในการดูแลผู้ป่วยจิตเภทที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ขาดความพร้อมของทีมงานที่จะช่วยในการผูกมัด และกลัวผู้ป่วยจิตเภทที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวทำร้ายทำให้พยาบาลขาดความมั่นใจในการให้การพยาบาลผู้ป่วยจิตเภทที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว

สรุป

แนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยจิตเภทที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ในแผนกอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ครั้งนี้มี 6 องค์ประกอบ คือ 1) การพิทักษ์สิทธิผู้ป่วย 2) การประเมินผู้ป่วย 3) การให้การพยาบาลผู้ป่วย 4) การส่งต่อผู้ป่วย 5) การให้ความรู้/คำแนะนำแก่ผู้ป่วยและญาติ ในการให้การพยาบาลผู้ป่วยจิตเภทที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว 6) การบันทึกข้อมูลในแฟ้มประวัติอย่างเป็นระบบ จากการประเมินความเป็นไปได้ของการนำแนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยจิตเภทที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ในแผนกอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานีไปทดลองใช้กับพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงาน ในแผนกอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่มีประสบการณ์การดูแลผู้ป่วยจิตเภทที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ไม่ต่ำกว่า 1 ปี จำนวน 15 คน ระบุว่าสามารถนำแนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยจิตเภทที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ในแผนกอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานีไปใช้ได้จริง ยกเว้นองค์ประกอบที่ 3 กิจกรรมด้านการให้การพยาบาล ในหัวข้อ การปลดอาวุธผู้ป่วยหากพบผู้ป่วยน่าวิตกต้วมา

ข้อเสนอแนะ

ด้านการบริหาร

ทางโรงพยาบาลควรนำแนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยจิตเภทที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ในแผนกอุบัติเหตุและฉุกเฉิน ไปใช้ในการดูแลผู้ป่วยจิตเภทที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว แผนกอุบัติเหตุและฉุกเฉิน

ด้านการปฏิบัติการพยาบาล

1. ควรนำแนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยจิตเภทที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ในแผนกอุบัติเหตุและฉุกเฉิน ควรระบุถึงบุคคลที่สามารถช่วยเหลือในการพยาบาลในข้อนี้ไว้ให้หลากหลายวิชาชีพ ในด้านการให้การพยาบาลผู้ป่วย ในข้อการปลดอาวุธ ที่ผู้ป่วยนำติดตัวมา

2. ควรนำไปพัฒนาพยาบาลวิชาชีพให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้แนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยจิตเภทที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ในแผนกอุบัติเหตุและฉุกเฉิน เกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยจิตเภทที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ทั้งภายในโรงพยาบาล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ด้านการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการวิจัยเชิงผลลัพธ์ (outcome research) ที่เกิดขึ้นกับผู้ป่วยและพยาบาลจากการนำแนวปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยจิตเภทที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ในแผนกอุบัติเหตุและฉุกเฉิน โรงพยาบาลพระแสง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ไปใช้ เพื่อเป็นการยืนยันถึงประสิทธิภาพของการปฏิบัติการพยาบาลได้ดียิ่งขึ้น เช่น ความพึงพอใจของพยาบาลและผู้ป่วยต่อการใช้นโยบายปฏิบัติภาวะแทรกซ้อนที่เกิดขึ้นหลังการใช้แนวปฏิบัติ เป็นต้น

รายการอ้างอิง

- กอบพหัย สิทธิธรรณฤทธิ์. (2557). Common psychiatric emergency and aggressive patient. ใน ทิพา ชาคร (บรรณาธิการ), **First hour in emergency room 2014: Evidence-based in emergency medicine**, (น. 122-133). ภาควิชาเวชศาสตร์ฉุกเฉิน คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล.
- จิตจำนง ผลพุกษา. (2552). การพยาบาลจิตเวชฉุกเฉิน. ใน ฉวีวรรณ สัตยธรรม (บรรณาธิการ), **การพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิต** (พิมพ์ครั้งที่ 10, 347-349). นนทบุรี: ยูทริรินทร์.
- ฉวีวรรณ สัตยธรรม. (2557). การดูแลบุคคลในภาวะวิกฤติ. ในฉวีวรรณ สัตยธรรม (บรรณาธิการ), **การพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิต เล่ม1 (ฉบับปรับปรุง)**. (พิมพ์ครั้งที่ 2, 186-197). นนทบุรี: ธนาเพรส จำกัด.
- บุญใจ ศรีสถิตินรากร. (2553). **ระเบียบวิธีการวิจัยทางการพยาบาลศาสตร์** (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: บริษัท ยูเอเอ็นดีไอ อินเทอร์เน็ตดี.
- ประภา ยุทธไตร. (2557). จิตเวชฉุกเฉินและการจัดการ. ใน อัจฉราพร สีห์รัมย์วงศ์ (บรรณาธิการ), **การพยาบาลจิตเวชศาสตร์**, (น. 215-240). กรุงเทพฯ: สายธุรกิจโรงพิมพ์.
- พิกุล เจริญสกุลทรัพย์, กชพงศ์ สารการ และธีรมา ธานี. (2555). การพัฒนารูปแบบการจัดการพฤติกรรมก้าวร้าวของผู้ป่วยจิตเวชในชุมชน โดยการใช้การแก้ปัญหอย่างสร้างสรรค์. **วารสารการพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิต**, 26(2), 30-40.
- เพียรดี เปี่ยมมงคล. (2553). **การพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิต**. กรุงเทพฯ: ธรรมสาร จำกัด.
- พองคำ ดิลกสกุลชัย. (2554). **การปฏิบัติการพยาบาลตามหลักฐานเชิงประจักษ์: หลักการและวิธีปฏิบัติ** (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: ฟรี-วัน.

มาโนช หล่อตระกูล และปราโมทย์ สุคนิษฐ์. (บรรณาธิการ). (2558). **จิตเวชศาสตร์รามธิบดี** (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล.

โรงพยาบาลพระแสง. (2558). **เวชระเบียนและสถิติโรงพยาบาลพระแสง**. รายงานประจำปีโรงพยาบาลพระแสง. สุราษฎร์ธานี: โรงพยาบาลพระแสง.

สมภาพ เรื่องตระกูล. (2557). **ตำราจิตเวชศาสตร์** (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เรือนแก้ว.

National Health and Medical Research Council. (1998). **A guide to the development, implementation and evaluation of clinical practice guideline**. Retrived October 10, 2015, from https://www.nhmrc.gov.au/_files_nhmrc/publications/attachments/cp30.pdf.

The Joanna Briggs Institute. (2008). **JB levels of evidence and grading of recommendations**. Retrived September 19, 2015, from http://jbicconnect.org/connect/info/jbi_ebhc_approach.php

World Health Organization. (2014). **The ICD-10 classification of mental and behavioral disorder. Clinical description and diagnosis guidelines**. Geneva: WHO.